EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 11.7.2024.
COM(2024) 293 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

par pašreizējo stāvokli saistībā ar sagatavošanos sadarbspējas regulu pilnīgai īstenošanai saskaņā ar Regulas (ES) 2019/817 78. panta 5. punktu un Regulas (ES) 2019/818 74. panta 5. punktu

1. Ievads

2019. gada 11. jūnijā stājās spēkā regulas[1], ar ko izveido sadarbspējas satvaru un kas paredz tiesību normas par Eiropas meklēšanas portāla (*ESP*), kopējā biometrisko datu salīdzināšanas pakalpojuma (*sBMS*), kopējā identitātes repozitorija (*CIR*), vairāku identitāšu detektora (*MID*) un centrālā ziņošanas un statistikas repozitorija (*CRRS*) izstrādi, tajos veikto datu apstrādi un to uzraudzību. Sadarbspēja nodrošina apjomradītus ietaupījumus un efektivitātes priekšrocības ES IT arhitektūrai migrācijas, robežu un drošības jomā un, savstarpēji savienojot datubāzes, rada jaunas funkcijas bez vajadzības vākt vairāk datu. Minētās funkcijas ietver identitātes viltošanas pastiprinātu atklāšanu, jaunus līdzekļus tādu trešo valstu valstspiederīgo identificēšanai, kuriem nav pienācīgu identifikācijas dokumentu, un ātru un efektīvu veidu, kā salīdzinoši pārbaudīt sistēmās pieejamo informāciju, lai novērstu, atklātu vai izmeklētu teroristu nodarījumus vai citus smagus noziegumus. Līdz ar ES informācijas sistēmu sadarbspēju tiek ieviesti arī datu kvalitātes kontroles mehānismi, lai novērstu, atklātu un risinātu ar datu kvalitāti saistītas problēmas, atvieglojot Savienības pozitīvā pienākuma izpildi saskaņā ar datu aizsardzības tiesību aktiem, proti, nodrošināt, ka sistēmās ievadītie dati ir precīzi un atjaunināti.

Regulās Komisija tiek pilnvarota sadarbībā ar Eiropas Savienības Aģentūru lielapjoma IT sistēmu darbības pārvaldībai brīvības, drošības un tiesiskuma telpā (*eu-LISA*) uzraudzīt un novērtēt īstenošanas gaitu. Saskaņā ar minētajām prasībām Komisija Eiropas Parlamentam un Padomei iesniedz gada ziņojumus par to, kā norit sagatavošanas darbi regulu pilnai īstenošanai. Šis ceturtais ziņojums aptver laikposmu no 2022. gada oktobra līdz 2023. gada novembrim.

Regulu īstenošana ir atkarīga no tā, vai tiek pienācīgi īstenotas pamatā esošās sistēmas, kas ir daļa no sadarbspējas satvara. Lai gan tas, ka *eu-LISA* darbuzņēmējs aizkavēja ieceļošanas/izceļošanas sistēmas (IIS) nodrošināšanu centrālā līmenī, aizvien ir riska faktors regulu pienācīgai īstenošanai, *eu-LISA* korektīvais pasākums ir rezultatīvs. Aģentūras veiktais pasākums ļāva turpināt darbu ar esošo darbuzņēmēju un atrisināja ar projekta īstenošanu saistītās problēmas. IIS minimālā dzīvotspējīgā produkta[2] sekmīga laišana apgrozībā ir izšķirošs solis ceļā uz IIS darbības sākšanu. Turklāt Tieslietu un iekšlietu padome 2023. gada oktobrī apstiprināja jauno nodrošināšanas posmu ceļvedi, kas nodrošina, ka ES informācijas sistēmas un sadarbspējas komponenti var sākt darbību četros secīgos posmos (pirmais posms — 2024. gada otrajā pusgadā, otrais posms — 2025. gada

[1] Regula (ES) 2019/817, ar ko izveido satvaru ES informācijas sistēmu sadarbspējai robežu un vīzu jomā un groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 767/2008, (ES) 2016/399, (ES) 2017/2226, (ES) 2018/1240, (ES) 2018/1726 un (ES) 2018/1861 un Padomes Lēmumus 2004/512/EK un 2008/633/TI; un Regula (ES) 2019/818, ar ko izveido satvaru ES informācijas sistēmu sadarbspējai policijas un tiesu iestāžu sadarbības, patvēruma un migrācijas jomā un groza Regulas (ES) 2018/1726, (ES) 2018/1862 un (ES) 2019/816. Visā ziņojumā šīs regulas ir minētas kā "regulas".

[2] 2023. gada maijā *eu-LISA* izstrādāja jaunu stratēģiju problēmu risināšanai, paaugstinot mijiedarbības līmeni ar projekta konsorcija izpilddirektoriem, lai stiprinātu viņu apņēmību un nodrošinātu resursu piešķiršanu, īstenojot pakāpeniska kāpinājuma pieeju ar drošāku laika grafiku un dinamiskākām darba metodēm. Jaunās, uz minimālo dzīvotspējīgo produktu (MDP) balstītās pieejas, ko apstiprinājusi *eu-LISA* valde, mērķis ir stabilizēt IIS īstenošanu, koncentrējoties uz aspektiem, kas radītu pievienoto vērtību galalietotājiem un paātrinātu viņu sagatavošanās darbus. Pirmais noregulējuma stratēģijas solis ir MDP pirmais laidiens 2023. gada jūlija beigās. Turpmākie pasākumi ir vērsti uz dalībvalstu testēšanas darbību atsākšanu un MDP jauninašanu, lai uzlabotu produkta kvalitāti.

pirmajā pusgadā, trešais posms — 2025. gada vidū, ceturtais posms — 2026. gada beigās). Nodrošināšanas posmi nodrošina ļoti vajadzīgo skaidrību visām ieinteresētajām personām par rīcību turpmākajos gados.

Tikmēr dalībvalstīs, Šengenas asociētajās valstīs un ES aģentūrās turpinās ar regulu īstenošanu saistītais darbs. Tā kā sadarbspējas projekts paredz, ka visām ieinteresētajām personām ir jāstrādā koordinēti, lai izvairītos no kavēšanās kādā dalībvalstī, kas ietekmētu visas dalībvalstis, Komisija cieši uzrauga katras dalībvalsts gatavību sadarbspējas komponentu darbības sākšanai un sniedz ar to saistīto atbalstu.

2. Pašreizējais stāvoklis saistībā ar sadarbspējas satvara sistēmām

Saskaņā ar sadarbspējas satvaru jaunās ES lielapjoma informācijas sistēmas, ieceļošanas/izceļošanas sistēma[3], Eiropas ceļošanas informācijas un atļauju sistēma (*ETIAS*)[4], Eiropas Sodāmības reģistru informācijas sistēma attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgajiem (*ECRIS-TCN* sistēma)[5], jau esošās, bet pārskatītās ES informācijas sistēmas — Šengenas Informācijas sistēma (*SIS*)[6] un Vīzu informācijas sistēma (VIS)[7], kā arī *Eurodac* — savstarpēji mijiedarbosies, izmantojot jaunizveidotos sadarbspējas komponentus un statistikas datu ziņošanas rīku. Iepriekš aprakstītajā laika grafikā tagad ir vērojams stabils progress pakāpeniskā jauno un pārskatīto ES informācijas sistēmu darbības sākšanā.

Svarīgs atskaites punkts tika sasniegts 2023. gada 7. martā, kad kā sadarbspējas satvara pirmais elements sāka darboties atjaunotā *SIS*. Tādas novitātes kā jauni brīdinājumu veidi, vairāk datu

---

[3] Regula 2017/2226, ar ko izveido ieceļošanas/izceļošanas sistēmu (IIS), lai reģistrētu to trešo valstu valstspiederīgo ieceļošanas un izceļošanas datus un ieceļošanas atteikumu datus, kuri šķērso dalībvalstu ārējās robežas, un ar ko paredz nosacījumus piekļuvei IIS tiesībaizsardzības nolūkos, un ar ko groza Konvenciju, ar ko īsteno Šengenas nolīgumu, un Regulu (EK) Nr. 767/2008 un Regulu (ES) Nr. 1077/2011 (OV L 327, 9.12.2017, 20. lpp.).

[4] Regula (ES) 2018/1240, ar ko izveido Eiropas ceļošanas informācijas un atļauju sistēmu (ETIAS) un groza Regulas (ES) Nr. 1077/2011, (ES) Nr. 515/2014, (ES) 2016/399, (ES) 2016/1624 un (ES) 2017/2226 (OV L 236, 19.9.2018., 1. lpp.).

[5] Regula (ES) 2019/816, ar ko Eiropas Sodāmības reģistru informācijas sistēmas papildināšanai izveido centralizētu sistēmu (*ECRIS-TCN*) tādu dalībvalstu identificēšanai, kurām ir informācija par notiesājošiem spriedumiem par trešo valstu valstspiederīgajiem un bezvalstniekiem, un ar ko groza Regulu (ES) 2018/1726 (OV L 135, 22.5.2019., 1. lpp.).

[6] Regula 2018/1860 par Šengenas informācijas sistēmas izmantošanu to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanai, kuri dalībvalstīs uzturas nelikumīgi (OV L 312, 7.12.2018., 1. lpp.);
Regula (ES) 2018/1861 par Šengenas Informācijas sistēmas (*SIS*) izveidi, darbību un izmantošanu robežpārbaužu jomā un ar kuru groza Konvenciju, ar ko īsteno Šengenas nolīgumu, un groza un atceļ Regulu (EK) Nr. 1987/2006 (OV L 312, 7.12.2018., 14. lpp.);
Regula (ES) 2018/1862 par Šengenas Informācijas sistēmas (*SIS*) izveidi, darbību un izmantošanu policijas sadarbībā un tiesu iestāžu sadarbībā krimināllietās un ar ko groza un atceļ Padomes Lēmumu 2007/533/TI un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1986/2006 un Komisijas Lēmumu 210/261/ES (OV L 312, 7.12.2018., 56. lpp.).

[7] Regula (ES) 2021/1134, ar ko Vīzu informācijas sistēmas reformas nolūkā groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 767/2008, (EK) Nr. 810/2009, (ES) 2016/399, (ES) 2017/2226, (ES) 2018/1240, (ES) 2018/1860, (ES) 2018/1861, (ES) 2019/817 un (ES) 2019/1896 un atceļ Padomes Lēmumus 2004/512/EK un 2008/633/TI (OV L 248, 13.7.2021., 11. lpp.).

kategoriju un uzlabotas sadarbības funkcijas uzlabo drošību un robežu pārvaldību Šengenas zonā. Tas tiek darīts, nodrošinot papildu instrumentus noziedzības un terorisma apkarošanai, pazudušu personu meklēšanai un neaizsargātu personu aizsardzībai. Tas arī ļauj novērst un aizkavēt neatbilstīgu migrāciju un aizsargāt pilsoņu tiesības. 2023. gada 25. jūlijā *SIS* sāka izmantot Kipra, kas kļuva par 31. dalībvalsti, kura izmanto sistēmu.

Gatavojoties IIS darbības sākšanai, ir pieņemti 15 īstenošanas un deleģētie akti[8]. Lai gan projekts ir ievērojami aizkavējies, sistēmas īstenošana tagad gan centrālā, gan valsts līmenī tuvojas noslēgumam. Noregulējuma stratēģija, ko *eU-LISA* izstrādājusi, lai novērstu kavēšanos projekta īstenošanā, ir rezultatīva. IIS minimālā dzīvotspējīgā produkta sekmīga laišana apgrozībā ir svarīgs pirmais solis, kas ļauj veikt sistēmas tehnisko un darbības testēšanu. Lai mazinātu ar IIS darbības sākšanu saistīto ietekmi uz robežšķērsošanas vietām, Komisija ar *eu-LISA* un dalībvalstīm apsprieda aizsardzības pasākumus, savukārt *Frontex* izstrādā mobilo lietotni, kas ļauj provizoriski reģistrēt trešo valstu valstspiederīgo datus. Ar dalībvalstīm jau ir kopīgota IIS praktiskā rokasgrāmata, lai atbalstītu valsts iestāžu apmācību. Turklāt IIS tīmekļa vietnes ar informāciju ceļotājiem atklāšana un IIS informācijas kampaņas gatavošana, kas papildina darbības sākšanu, veicinās izpratni par jaunajām procedūrām pie ārējām robežām. IIS un *sBMS* tagad ir daļa no sadarbspējas satvara īstenošanas pirmā posma, un ir paredzēts, ka tie sāks darboties 2024. gada otrajā pusgadā.

Turpinās *ETIAS* īstenošanas darbības. No 31 īstenošanas un deleģētā akta, kas kopumā jāpieņem, pieci akti vēl ir jāpieņem, un trīs akti pašlaik tiek pabeigti pirms to pieņemšanas. Divus atlikušos deleģētos aktus (par pārejas posma un papildtermiņa ilgumu) varēs pieņemt tikai tad, kad būs sākta *ETIAS* darbība. Tiek gatavota globāla komunikācijas kampaņa, arī īpaša *ETIAS* tīmekļa vietne, lai nodrošinātu, ka personas, kas ceļo uz Eiropu, tiek laikus pienācīgi informētas par jaunajām ceļošanas prasībām. *ETIAS* kopā ar *ESP* un *CIR* ir daļa no otrās posma, un tiem būtu jāsāk darboties 2025. gada pirmajā pusgadā.

ECRIS-TCN sistēmas izstrāde turpinās. Ir pieņemts īstenošanas akts, ar kuru nosaka pasākumus tādas centralizētas sistēmas tehniskai izstrādei un ieviešanai, ar ko apzina dalībvalstis, kurām ir informācija par notiesājošiem spriedumiem attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgajiem un bezvalstniekiem. *eu-LISA* pašlaik ievieš šo sistēmu. *ECRIS-TCN* sistēma kopā ar *ESP*, *CIR* un *sBMS,* kas paredzēti *ECRIS-TCN* sistēmai, sāks darboties trešajā posmā, kas plānots 2025. gada vidū.

Kopš grozošās Regulas (ES) 2021/1134 pieņemšanas notiek ar VIS pārskatīšanu saistītais darbs. Pašlaik galvenā uzmanība tiek pievērsta tādu sekundāro tiesību aktu sagatavošanai, kas vajadzīgi pārskatītās VIS izstrādei. Seši no 12 aktiem ir pieņemti. Pārskatītā VIS kopā ar *MID*, kas ir pēdējais sadarbspējas komponents, sāks darboties ceturtajā posmā (2026. gada otrajā pusē). Līdz ar *MID* nodrošināšanu sāksies *MID* pārejas posms[9].

[8] Komisijas līmenī tiek gatavots īstenošanas akts, kurā paredzēti noteikumi par funkcionalitāti iestāžu sarakstu centralizētai pārvaldībai gan ieceļošanas/izceļošanas sistēmā, gan Vīzu informācijas sistēmā.

[9] Regulas (ES) 2019/817 69. pants, Regulas (ES) 2019/818 65. pants.

Regulas būs piemērojamas arī pārskatītajai *Eurodac*[10].

3. Komisijas veiktās sadarbspējas īstenošanas stāvoklis

Regulas piešķir Komisijai pilnvaras pieņemt deleģētos un īstenošanas aktus, lai papildinātu un īstenotu konkrētus detalizētus regulu tehniskos aspektus. Daži no šiem aktiem ir nepieciešami, lai *eu-LISA* varētu pilnvērtīgi sākt komponentu izstrādi un attīstīšanu vispārējās sistēmas arhitektūras kontekstā, īpaši tāpēc, ka šajā nolūkā jānosaka tehniskās specifikācijas un jāsagatavo iepirkuma procedūras, lai strādātu ar darbuzņēmējiem. Citi akti ir vajadzīgi, lai paredzētu tehniskos noteikumus, kas atvieglotu attiecīgo iestāžu darbības uz vietas, piemēram, izmantojot standarta veidlapas un sadarbības procedūras drošības incidentu risināšanā.

Akti tiek pieņemti ciešā sadarbībā ar dalībvalstīm un attiecīgām aģentūrām, kā arī ar Eiropas Parlamentu un Eiropas Savienības Padomi, un tiek apspriesti šim nolūkam izveidotajās komitejās un ekspertu grupās. Visi sadarbspējas attīstībai vajadzīgie akti (trīs deleģētie akti un desmit īstenošanas akti) ir pieņemti. Tā kā 2021. gada 7. jūlijā tika pieņemta pārskatītā VIS regula[11], secīgo grozījumu VIS regula[12] un secīgo grozījumu *ETIAS* regulas[13], trīs tiesību akti[14] bija jāpārskata. Jaunie teksti tagad tiek uzskatīti par stabiliem un ir tuvu to galīgajai pieņemšanai. Pilnvaras pieņemt deleģētos aktus Komisijai ar regulām ir piešķirtas uz pieciem gadiem. Ņemot vērā IIS projekta izraisītos kavējumus un tā ietekmi uz sadarbspējas komponentu darbības sākšanu, Komisija ir lūgusi pagarināt deleģēto pilnvaru termiņu. Tas ir vienīgais veids, kā garantēt, ka

---

[10] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1358 (2024. gada 14. maijs) par biometrisko datu salīdzināšanas sistēmas *Eurodac* izveidi, lai efektīvi piemērotu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2024/1351 un (ES) 2024/1350 un Padomes Direktīvu 2001/55/EK un lai identificētu trešās valsts valstspiederīgos un bezvalstniekus, kuri uzturas nelikumīgi, un par dalībvalstu tiesībaizsardzības iestāžu un Eiropola pieprasījumiem veikt salīdzināšanu ar *Eurodac* datiem tiesībaizsardzības nolūkos, un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2018/1240 un (ES) 2019/818 un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 603/2013.

[11] Regula (ES) 2021/1134 Vīzu informācijas sistēmas reformas vajadzībām (OV L 248, 13.7.2021., 11. lpp.).

[12] Regula (ES) 2021/1133 attiecībā uz nosacījumu izveidi piekļuvei citām ES informācijas sistēmām vīzu informācijas sistēmas vajadzībām (OV L 248, 13.7.2021., 1. lpp.).

[13] Regula (ES) 2021/1150, ar ko attiecībā uz nosacījumu izveidi piekļuvei citām ES informācijas sistēmām Eiropas ceļošanas informācijas un atļauju sistēmas vajadzībām groza Regulas (ES) 2018/1862 un (ES) 2019/818 (OV L 249, 14.7.2021., 1. lpp.);
Regula (ES) 2021/1151, ar ko attiecībā uz nosacījumu noteikšanu piekļuvei citām ES informācijas sistēmām Eiropas ceļošanas informācijas un atļauju sistēmas vajadzībām groza Regulas (ES) 2019/816 un (ES) 2019/818 (OV L 249, 14.7.2021., 7. lpp.);
Regula (ES) 2021/1152, ar ko attiecībā uz nosacījumu noteikšanu piekļuvei citām ES informācijas sistēmām Eiropas ceļošanas informācijas un atļauju sistēmas vajadzībām groza Regulas (EK) Nr. 767/2008, (ES) 2017/2226, (ES) 2018/1240, (ES) 2018/1860, (ES) 2018/1861 un (ES) 2019/817 (OV L 249, 14.7.2021., 15. lpp.).

[14] C(2021)4982, ar ko Regulu (ES) 2019/817 papildina ar sīki izstrādātiem noteikumiem par centrālā ziņošanas un statistikas repozitorija darbību, C(2021)5052, ar ko nosaka tehniskos noteikumus attiecībā uz Eiropas meklēšanas portāla lietotāju profiliem, un C(2021)6176, nosaka tehniskos noteikumus saikņu izveidošanai starp datiem no dažādām ES informācijas sistēmām.

vajadzības gadījumā varēs pagarināt pārejas posmu, kas paredzēts Eiropas meklēšanas portālam[15], un pārejas posmu vairāku identitāšu konstatēšanai[16].

Saskaņā ar Regulas (ES) 2019/817 77. pantu un Regulas (ES) 2019/818 73. pantu Komisija ir arī pilnvarota darīt pieejamu praktisku rokasgrāmatu par sadarbspējas komponentu īstenošanu un pārvaldību. Rokasgrāmata ir ļoti svarīga ES informācijas sistēmu lietotāju (piem., robežu, vīzu, imigrācijas un tiesībaizsardzības iestāžu) atbalstam, jo sniedz gatavus, lietotājdraudzīgus norādījumus par to, kā izmantot funkcijas, kas darītas pieejamas, nodrošinot sadarbspēju. Komisija rokasgrāmatu izstrādā ciešā sadarbībā ar dalībvalstīm, *eu-LISA,* Eiropolu, *Frontex* un Pamattiesību aģentūru. Pārskata periodā tika organizētas septiņas ekspertu grupas sanāksmes un trīs apvienotās ekspertu grupas sanāksmes, lai veicinātu vienotu izpratni un izstrādātu standarta procedūras un ieteikumus, kas jāiekļauj rokasgrāmatā. Plānots, ka sadarbspējas praktiskās rokasgrāmatas pirmā versija būs gatava līdz 2024. gada vidum.

Komisija arī izstrādā rokasgrāmatu digitālu, viegli pārlūkojamu versiju, lai reaģētu uz ES informācijas sistēmu lietotāju arvien sarežģītāko darba vidi. Tā kā ir pievienotas funkcijas, piemēram, datu posmi, kuri manuāli jāverificē, lietotājiem vienlaikus būs jāveic darbības, kas dažkārt ietver vairākas informācijas sistēmas un sadarbspējas komponentus. Tiešsaistes izplatīšanas rīks[17], kas pašlaik tiek veidots, savienos visas rokasgrāmatas sadaļas, lai lasītāji tās varētu pārlūkot no sistēmu (piem., IIS vai *ETIAS*) perspektīvas vai no galalietotāju (piem., robežsarga vai policijas darbinieka) perspektīvas. Atkarībā no lietotāja lomas informācija un procedūras tiks filtrētas, lai parādītu tikai to informāciju, kas attiecas uz konkrēto lietotāju. *SIS,* IIS*, ETIAS* un sadarbspējas rokasgrāmatas izplatīšanas rīkā tiks darītas pieejamas līdz 2024. gada otrajam ceturksnim.

4. Dalībvalstu un Savienības aģentūru veiktās sadarbspējas īstenošanas stāvoklis

Ar Regulām izveido pārvaldības satvaru, ko veido Sadarbspējas programmu vadības valde[18] un Sadarbspējas padomdevēju grupa[19], lai nodrošinātu sadarbspējas komponentu un rīku pienācīgu plānošanu un izstrādi. Abas minētās struktūras darbojas *eu-LISA* paspārnē, un Komisija ir šo abu struktūru locekle. Minētajās struktūrās tiek apspriesta regulu tehniskā īstenošana, un progress tiek uzraudzīts, ik mēnesi / ik pēc diviem mēnešiem izmantojot anketu par tehniskajiem sagatavošanās darbiem dalībvalstu un attiecīgo ES aģentūru līmenī.

Lai novērtētu īstenošanas stāvokli papildus tehniskajiem sagatavošanās darbiem, Komisija regulāri organizē forumu par ES robežu, migrācijas un drošības informācijas sistēmu jaunās arhitektūras

[15] Regulas (ES) 2019/817 67. panta 2. punkts, Regulas (ES) 2019/818 63. panta 2. punkts.

[16] Regulas (ES) 2019/817 69. panta 8. punkts, Regulas (ES) 2019/818 65. panta 8. punkts.

[17] Izplatīšanas rīks ir tīmekļa vietne, kurai var piekļūt tikai tādu sistēmu lietotāju kopiena, uz kurām attiecas rokasgrāmatas un kuras mitina Komisijas IT dienests (*DIGIT*).

[18] Regulas (ES) 2019/817 un Regulas (ES) 2019/818 54. panta 4. punkts.

[19] Regulas (ES) 2019/817 75. pants, Regulas (ES) 2019/818 71. pants.

īstenošanu. Pirms foruma visām dalībvalstīm un attiecīgajām ES aģentūrām ir jāsniedz atbildes uz anketas jautājumiem, lai novērtētu īstenošanas līmeni. Pārskata periodā Komisija organizēja divus forumus (2022. gada decembrī un 2023. gada novembrī) un sagatavoja divas anketas (2022. gada novembrī un 2023. gada aprīlī).

Nelielu dalībvalstu grupu var identificēt kā līderes, savukārt pārējās dalībvalstīs progress ir pieticīgāks. Tas vēl nav iemesls bažām, taču tiks veikta cieša uzraudzība, lai nodrošinātu visu dalībvalstu savlaicīgu gatavību. 2023. gada aprīļa anketā uzmanība pirmo reizi tika pievērsta arī pasākumiem, kuri veikti valstu līmenī, lai sagatavotos datu posmu manuālai verificēšanai dažādajās ES informācijas sistēmās, kas iesaistītajām iestādēm rada lielākās izmaiņas pašreizējā darbībā. Aptuveni trešdaļa dalībvalstu un Šengenas asociēto valstu šim nolūkam ir sākušas izstrādāt valsts programmatūru. Vairākas dalībvalstis vēlas, lai šim nolūkam *eu-LISA* izstrādātu centrālu rīku, un pārskata periodā ir iesniegts pieprasījums tā izstrādei. Turklāt vairākas dalībvalstis plāno zināmu centralizācijas līmeni, lai efektīvāk veiktu manuālo verifikāciju, un Komisija to vērtē atzinīgi.

Komisija turpina uzraudzīt īstenošanas progresu dalībvalstīs, lai savlaicīgi apzinātu jomas, kas varētu radīt bažas, un nodrošinātu gatavību sākt ES informācijas sistēmu darbību un to sadarbspēju. Pārskata periodā Komisija ar *eu-LISA* atbalstu organizēja 56 sanāksmes ar dalībvalstīm, Šengenas asociētajām valstīm, ES aģentūrām un pārvadātājiem.

5. Apmācības vajadzības

Pārskata periodā Komisija atbalstīja *CEPOL*[20] organizētās apmācības saistībā ar sadarbspēju. Pārskata periodā tika organizēti seši kursi. Tie bija trīs tīmekļsemināri par sadarbspējas izmantošanu, lai atvieglotu tiesībaizsardzības iestāžu piekļuvi datiem, un trīs pilnas nedēļas kursi — divi no tiem par sadarbspējas regulām kopumā un viens konkrēts kurss par *MID* un saistītajām darbībām.

Pārskatīto un jauno ES informācijas sistēmu darbības sākšanas kavēšanās un pārplānošana ietekmēs arī sadarbspējas apmācības grafiku. Tas jo īpaši attiecas uz sagatavošanas apmācību *MID* darbības sākšanai. *MID* ir pēdējais sadarbspējas komponents, kam jāsāk darboties, bet tam ir vislielākā ietekme uz darbībām dalībvalstīs un *Frontex*. Lai pienācīgi sagatavotu galalietotājus, *CEPOL* organizēs kursus, kuros galvenā uzmanība tiks pievērsta MID procesam un datu posmu pārvaldībai.

Minēto apmācības pasākumu atbalstam Komisija izstrādā mācību materiālus par sadarbspēju. Tiek izstrādāta detalizēta apmācības programma, kas aptver visus ar sadarbspēju saistītos aspektus, kā arī īsākas apmācību sesijas, kas pielāgotas dažādajām lietotāju kopienām.

[20] Eiropas Savienības Tiesībaizsardzības apmācības aģentūra.

6. ES finansējums

Izdevumi pārskata periodā ir mazāki par tiesību akta priekšlikuma finanšu pārskatā aplēstajām summām, un līdz šim nav konstatēts pārtēriņa risks. Saskaņā ar *eu-LISA* jaunāko sadarbspējas progresa ziņojumu[21] darbuzņēmējiem ir izmaksāti 32,5 miljoni EUR un līdz šim ir noslēgti līgumi par 60,6 miljoniem EUR attiecībā uz izstrādes un īstenošanas darbībām.

Dalībvalstis tiek mudinātas pilnībā izmantot to Iekšējās drošības fonda programmās 2014.–2020. gadam pieejamos resursus līdz 2024. gada 30. jūnijam, kad beidzas izdevumu attiecināmības termiņš. Dalībvalstis tiek arī mudinātas izmantot tos resursus ES informācijas sistēmu sadarbspējas turpmākai izstrādei un īstenošanai, kas pieejami to programmās, kuras finansē no Finansiāla atbalsta instrumenta robežu pārvaldībai un vīzu politikai (*BMVI*) darbībām, lai izstrādātu un turpinātu īstenot ES informācijas sistēmu sadarbspēju.

7. Secinājums

Sadarbspējas īstenošana ir būtiska daļa no uzlabotas IT arhitektūras jaunām un modernizētām ES informācijas sistēmām, kas ne tikai veicina robežu, vīzu, imigrācijas un tiesībaizsardzības iestāžu ātrāku, efektīvāku un sistemātiskāku piekļuvi datiem, bet arī ļauj raitāk un drošāk šķērsot robežu miljoniem trešo valstu valstspiederīgo, kuri katru gadu apmeklē Eiropas Savienību.

Ziņojums liecina par pastāvīgu progresu laikposmā no 2022. gada oktobra līdz 2023. gada novembrim. Komisija ir sasniegusi noslēguma posmu tādu trīs grozīto un deleģēto aktu pieņemšanā[22], kas saistīti ar sadarbspējas satvaru. Pastāvīgi turpinājās darbs saistībā ar Sadarbspējas komponentu īstenošanas un pārvaldības praktiskās rokasgrāmatas izstrādi, un paredzēts, ka tās pirmā versija būs gatava līdz 2024. gada vidum, un uz priekšu ir pavirzījies arī darbs, kas saistīts ar sadarbspējas rokasgrāmatas un citu rokasgrāmatu tiešsaistes izplatīšanas rīku. Regulu īstenošanas statuss dalībvalstīs liecina, ka neliela grupa dalībvalstu ir līderes, bet lielas grupas panāktais progress ir pieticīgāks. Tas vēl nerada bažas, taču vajadzīga cieša uzraudzība.

Pienākuma manuāli verificēt MID izveidotos datu posmus ietekme uz iesaistīto iestāžu darbībām tiek uzskatīta par būtisku. Pirmā padziļinātā pārbaude par sagatavotības līmeni liecināja par pozitīvu rezultātu, jo dalībvalstu centienos tiek ņemti vērā jaunie pienākumi, taču sagatavošanās darbs vēl ne tuvu nav pabeigts. Lai gan sadarbspējas komponentu, jo īpaši *MID*, jaunais darbības sākuma datums nodrošina papildu sagatavošanās laiku, tam nevajadzētu palēnināt projekta tempu.

Komisija turpinās cieši uzraudzīt progresu un novērtēt riskus, kas saistīti ar regulu īstenošanu. Tā turpinās regulāri sadarboties ar visām attiecīgajām ieinteresētajām personām, lai koordinētu un uzraudzītu darbības, apzinātu iespējamās problēmjomas un samazinātu ar sadarbspējas īstenošanu saistītos riskus, kā arī atbalstītu visu projektu savlaicīgu un efektīvu īstenošanu, ievērojot saskaņoto laika grafiku. Komisija arī turpinās informēt Padomi un Eiropas Parlamentu par panākto progresu savos ikgadējos ziņojumos un Komisijas komiteju un ekspertu grupu procesos.

---

[21] Astotais progresa ziņojums par sadarbspējas attīstību saskaņā ar Regulas (ES) 2019/817 78. panta 2. punktu un Regulas (ES) 2019/818 74. panta 2. punktu (2023-215).

[22] C(2021)4982, C(2021)5052 un C(2021)6176. Pilnus nosaukumus sk. 14. zemsvītras piezīmē.